

Наталя Криворучко, аспірант
*Донецького національного університету,
асистент кафедри
менеджменту та правового забезпечення господарської діяльності
Бердянського державного педагогічного університету*

ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

У статті розглядаються проблеми інноваційного розвитку національної економіки, історичні передумови, що обумовили складний стан науки та ринку інноваційної продукції. Висвітлена роль держави в процесі налагодження стану науково-технічного розвитку підприємств та економіки в цілому. Подано пропозиції щодо покращення інноваційної та інвестиційної діяльності підприємств.

Постановка проблеми. Роль центральної влади у формуванні інноваційного розвитку є різноплановою. Враховуючи українські реалії, слід зазначити, що першочерговим у діяльності уряду є формування інноваційного типу розвитку економіки, створення в Україні ефективно діючого ринку інновацій.

Економічне зростання країни в умовах конкурентоспроможності повинно забезпечувати провідну роль науково-технічного прогресу та інтелектуалізації основних складових виробництва в усіх сферах економіки і головним чином у промисловості. Частка нових або вдосконалених технологій, продукції, устаткування, які містять нові завдання або рішення, у розвинених країнах становить 90% приросту валового внутрішнього продукту.

Інтенсивність інноваційної діяльності впливає на рівень економічного розвитку: у глобальній економічній конкуренції виграють країни, які забезпечують сприятливі умови для інноваційної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зміст інновацій в економіці різними дослідниками тлумачиться по-різному.

Так, на думку Б.Санто, “інновація – це такий суспільний техніко-економічний процес, який через практичне використання ідей і винаходів приводить до створення кращих за своїми властивостями виробів та технологій; якщо інновація орієнтована на економічну корисність, прибуток, то поява її на ринку може принести додатковий дохід”.

П.Друкер розглядає інновацію як найкращий засіб зберегти підприємство, бо в іншому випадку воно занепадає.

Б.Твіст стверджує, що інновація – це процес, у якому винахід або ідея набуває економічного змісту.

Ф.Ніксон вважає, що інновація – це сукупність технічних, виробничих і комерційних заходів, які приводять до появи на ринку нових і поліпшених промислових процесів та обладнання [5, 113].

Мета статті. Дослідити передумови створення інвестиційно-інноваційних моделей регіонального розвитку, оскільки добробут регіону формує ефективно функціонуючу економіку в масштабах всієї країни.

Виклад основного матеріалу. Виходячи з важливості процесів розвитку інноваційної сфери в економіці України, необхідно розглянути взаємодію наукової сфери з виробничою.

Одним з першочергових мотивів радикальних змін системи управління народним господарством є розуміння зростаючого відставання технологічного розвитку України від інших розвинутих країн. На жаль, сьогодні, коли суспільна увага сконцентрована на створенні ринкових структур, входженні до світового господарства, тематика НТП ніби відійшла на другий план.

Більше того, склалася думка, що розвиток ринкових відносин та глобалізація розв’яжуть проблему технологічного відставання нашої країни автоматично.

Насправді, відбуваються зовсім інші явища: практичні заходи з розвитку ринкових відносин призводять до зменшення науково-технічного потенціалу та подальшого поглиблення народногосподарських диспропорцій. І це не дивно – такий результат є передбачуваним під впливом низки факторів (нерациональне ресурсоспоживання, тіньова економіка, низькі зарплати у наукових галузях, фальсифікація якості продукції, зростання цін). Анархічна реорганізація державної промисловості на початку 90-х років на засадах колективної власності взагалі поставила під

ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

загрозу збереження науково-технічного потенціалу країни: орієнтація трудових колективів на максимізацію поточних доходів та фонду оплати праці вступала у суперечність з необхідністю упровадження нових технологій, здійснення витрат на НДДКР. Виникла лавиноподібна плінність кадрів та перерозподіл ресурсів з високотехнологічних секторів народного господарства до видобувних галузей та до сфери обігу, перегорання ресурсів до фонду споживання та прагнення до максимізації поточного прибутку. Батогом цього стало “проїдання” за лічені роки науково-технічного потенціалу та національного багатства країни. Постає питання: якщо незалежна Україна, ринкова економіка, входження до світового співтовариства не змогли забезпечити розвиток НТП, то чи не значить це, що треба повернутися до колишньої системи директивного управління економікою? Вважаємо, що і це не вихід зі становища, що склалося. Мову треба вести не про реставрацію старих методів державного регулювання економікою, а про якомога швидший перехід до нових методів управління [7].

Упровадження економічних реформ не може не зважати на величезну роль держави у створенні передумов для накопичення та реалізації національного науково-технічного потенціалу, в стимулюванні та забезпеченні інноваційної активності самостійно діючих господарських суб'єктів.

Досвід усіх країн з розвинутою економікою свідчить, що, по-перше, за рахунок державних видатків фінансується значна частка (від третьої частини до половини) сукупних видатків на НДДКР, на створення та підтримку інформаційної інфраструктури та інші види діяльності із забезпечення НТП, у реалізації яких суб'єкти господарювання не зацікавлені через неможливість отримання поточних прибутків. По-друге, держава здійснює організацію та фінансування перспективних напрямків НТП, для яких, як правило, характерна невизначеність результату. Шляхом вибору пріоритетів у ході НТП, часткового або повного субсидювання та пільгового кредитування витрат підприємців на здійснення ризикованих нововведень, активного розповсюдження науково-технічної інформації держава сприяє зниженню сукупних суспільних витрат на техніко-економічний розвиток. По-третє, значною мірою за рахунок держави здійснюється підготовка кадрів, які здатні сприймати та реалізувати НТП. По-четверте, держава спрямовує роботу зі стандартизації продукції, що суттєво підвищує загальну

ефективність виробництва. По-п'яте, воно забезпечує правову основу науково-технічної та підприємницької діяльності, правову охорону інтелектуальної власності як необхідного фактора забезпечення НТП в умовах ринкової економіки. По-шосте, держава цілеспрямовано стимулює інноваційну активність за допомогою введення різних податкових пільг та особливих умов господарювання.

В основі механізмів НТП в умовах ринкової економіки лежить інститут вільного підприємництва, що має на меті самостійність господарюючих суб'єктів у виборі виробничих можливостей заради покращення свого становища на ринку. Разом із конкуренцією він стимулює орієнтацію господарюючих суб'єктів на пошук нових, ефективніших шляхів розвитку.

Упровадження новітніх технологій – завжди дуже болісний процес, що супроводжується більш-менш високими витратами та характеризується визначеністю результатів. Тому нововведення впроваджуються, як правило, під впливом конкуренції та під загрозою розорення господарюючих суб'єктів у результаті вичерпання традиційних джерел отримання прибутку. Стимулом тут може слугувати можливість отримання надлишкових прибутків за рахунок тимчасової монополії на використання новинки. У випадку успіху та розповсюдження нововведення витрати на його освоєння перекриваються прибутком, що починає рівномірно зростати.

Пошук прогресивних форм інтеграції науки та виробництва – ось відмінна риса сучасного етапу розвитку економіки.

Багато з наукових досліджень, що були присвячені розвитку сфери науки та її взаємодії з виробництвом, використовували тезу про роль науки у “свідомо” організованому народному господарстві, тобто наука стає частиною планомірно організованою суспільною працею, а сама праця починає набувати наукового характеру.

Але і національна економіка поняття багатогранне. Не можна підходити до цього питання узагальнено. Насамперед можна виокремити з поняття “національна економіка” більш вузьке поняття “галузь”, а з цього поняття перейдемо на ще більш звужену економічну категорію “пріоритетна галузь національної економіки”.

Пріоритети структурної політики України (за використанням конкурентних переваг):

- I група – наукомісткі та технологічні галузі (ракетно-космічна техніка, літако- та

ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

моторобудування, електрозварювання, порошкова металургія, біотехнологія, мікроелектроніка, робототехніка, машинобудування, окремі виробництва ВПК);

- II група – галузі та підгалузі агропромислового комплексу (зокрема переробні), що мають унікальні природні основи, традиції виробництва та експорту різноманітних продуктів харчування (харчова, борошномельно-круп'яна, кондитерська, овочева, консервна, комбікормова, галузі легкої промисловості, які спеціалізуються на первинній переробці сільськогосподарської сировини тощо);

- III група – транзитні перевезення вантажів, транспортування нафти, газу, електроенергії, надання міжнародних послуг у галузі транспорту, зв'язку, телекомунікацій;

- IV група – рекреаційно-туристичний та оздоровчо-лікувальний комплекс Карпат, Причорномор'я, Приазов'я інших регіонів країни;

- V група – види діяльності, пов'язані із забезпеченням здоров'я людини, охороною навколишнього середовища [4, 116].

Як бачимо, всі пріоритетні галузі національної економіки є високо вартісними, а отже, сподіватися виключно на інноваційну діяльність тільки підприємств – суб'єктів господарської діяльності (певної галузі) – не доводиться. Отже, знову повертаємося до питання створення дієвого механізму управління інноваційним розвитком і України в цілому, і окремого підприємства зокрема.

Щоб відповісти на питання, в якому економічному середовищі інноваційна діяльність може бути включена до сфери інтересів підприємства, насамперед слід зазначити зміст НТП на підприємстві та умови задіяння інноваторів. Цим змістом повинно стати перманентне оновлення технологічної бази обладнання. Тільки здійснивши нову технічну реконструкцію народного господарства, можна розраховувати на стабільний економічний розвиток.

Якщо проаналізувати досвід розвитку в західних країнах, то можна відзначити, що основний наголос у структурній перебудові економіки там робився на ресурсозбереження, використання новітньої техніки та технології. А наслідком такої політики стало різке прискорення оновлення активної частини технологічного устаткування. Якщо воно було фізично не зношеним, то воно обов'язково зношене морально, оскільки не відповідало сучасним технологіям.

Теза про інтегрування науки і виробництва є беззаперечною. Але навіть складною проблемою

розвитку будь-якої економіки є передбачення (прогноз) наслідків тих чи інших нововведень. Парадокс, але і нашому недалекому минулому з централізованою економікою був відсутнім механізм оцінки таких наслідків. Інноваційні процеси реалізують саме перспективні інтереси підприємства та економіки країни в цілому, слугують обов'язковим фактором довготривалого економічного зростання. Для підприємств інноваційна діяльність є запорукою збільшення обсягів реалізації продукції та отриманого прибутку. Однак стабільним зростання прибутку стає, як правило, через 4 – 5 років після початку освоєння нововведень. Цьому передують додаткові фінансові, трудові, матеріальні та інші витрати. Таким чином, минулі витрати є умовою майбутніх досягнень. Розрив у часі між витратами на освоєння нової техніки та результатами від її застосування породжує суперечність між поточними та довгостроковими економічними інтересами підприємства. Після скорочення “безкоштовних” державних капіталовкладень освоєння нової техніки стає непосильним тягарем для економіки підприємств [7].

Саме тому в зарубіжних країнах вже давно застосовуються форми реалізації інноваційної діяльності за допомогою кооперації науки, виробництва та фінансових структур:

- університетсько-промислові дослідницькі центри – структури, де відбувається об'єднання фінансових коштів і матеріально-технічної бази промисловості з кваліфікованими вузівськими кадрами. Держава бере на себе частину витрат, дає безкоштовні ліцензії на використання винаходів і відкриттів, субсидує, фінансує науково-технічні програми на конкурсній основі тощо.

- технополіс – якісно нова територіальна форма інтеграції науки і виробництва, що забезпечує високі темпи науково-технічного розвитку території за рахунок реалізації потенціалу регіону і передбачає створення особливої науково-технічної та соціальної інфраструктури. Головними ознаками є: створення і продаж високотехнологічної продукції, обов'язкове функціонування інкубаторів інноваційного бізнесу, територіально об'єднані організації (фірми, установи), спільне використання інфраструктури та землі, наявність житлової зони;

- технопарк – територіальний міжгалузевий науково-технічний комплекс юридично та економічно самостійний, функціонально об'єднаних навколо великого центру наукових, проектно-конструкторських, технологічних, освітніх, фінансових, інформаційних закладів та промислових підприємств, діяльність яких скоординована єдиним інноваційним процесом

ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

(включає інноваційні інкубатори, консалтингові, інформаційні, інжинірингові, маркетингові, лізингові та інші фірми, науково-дослідні центри, освітні, установи тощо);

- інноваційні інкубатори – ядро технополісу, де створені сприятливі (тепличі) умови для виникнення дрібних наукомістких фірм – навчання, сучасне робоче обладнання, новітні технології, мотивація та стимулювання власного бізнесу. Породжує і підтримує на стартовому малі інноваційні підприємства, сприяє розповсюдженню інновацій на ринку;

- венчурні підприємства – малі підприємства, що спеціалізуються на розробці наукових ідей та їх втіленні у нові технології, нові продукти. Виконують функцію зв'язку між фундаментальними дослідженнями і масовим виробництвом [4, 148].

Система “наука – виробництво” повинна ефективно функціонувати і на теренах сучасної України. Але цьому заважають певні чинники, що гальмують розвиток інноваційної діяльності:

- відсутність пільгового оподаткування для підприємств, що здійснюють інноваційну діяльність;

- відсутність інноваційної інфраструктури, яка повинна вміщувати в себе інтелектуальний потенціал, промисловий капітал, трансфер наукових технологій;

- відсутність механізму передання завершених технічних розробок до сфери виробництва;

- відсутність у держави коштів для ефективного фінансового забезпечення науково-технологічної та інноваційної діяльності.

Як бачимо, без залучення додаткових коштів здійснення інноваційних перетворень є неможливим. А отже, інновації нерозривно пов'язані з інвестиціями. Важливість залучення інвестицій для капітальних вкладень у виробництво завжди викликало розуміння у державного керівництва та у керівництва підприємств.

Повернімося до недалекого минулого України, а саме, у 80 – 90-ті роки минулого століття.

Тоді планова економіка постійно стикалася з дефіцитом інвестиційних ресурсів. В ринковій економіці наявність інвестицій одночасно означає можливість придбання всього необхідного для подальшого капітального будівництва. В командно-адміністративній економіці інвестор, навіть маючи кошти, стикався з проблемою вкладення цих ресурсів. Далеко не кожний інвестор тоді розв'язував цю проблему. Тому частина з таким трудом відвойованих у держави коштів на капітальні вкладення залишалася не освоєною.

Україна, маючи великі можливості в галузі

збільшення заощаджень та капіталовкладень, постійно відчувала брак інвестиційних ресурсів. Звісно, трудові, природні та інші виробничі ресурси обмежені в будь-якій економічній системі. Але жорсткість цих обмежень можна послабити за рахунок додаткових вкладень капіталу до працезберігаючих, енерго- та матеріалозберігаючих технологій. Інвестиційні ресурси, як матеріальні носії НТП, здатні замінювати інші види виробничих ресурсів. У плановій економіці дефіцит інвестиційних ресурсів часто є більшим, ніж обмеження з боку трудових та природних факторів зростання.

У плановій економіці нестача інвестиційних ресурсів призводила до низки негативних явищ як, наприклад, велика тривалість будівництва. Так, тривалість будівництва машинобудівного заводу в середньому складала у нас більш ніж 13 років, а за кордоном – 1,5 – 2 роки. Разом з тривалістю збільшувалися обсяги незавершеного будівництва. Наприклад, у 1986 – 1989 рр. приріст незавершеного будівництва був більшим за 50 млрд. руб., в той самий час зростання національного доходу збільшилося приблизно на 80 млрд. руб. Тобто, народне господарство працювало на приріст незавершеного будівництва.

Дефіцит інвестиційних ресурсів не дозволяв реалізувати зміни в галузевій структурі капіталовкладень, які планувала держава. Так, на загальнодержавному рівні було прийнято рішення збільшити в 1986 – 1990 рр. капітальні вкладення в інвестиційне машинобудування в 1,8 раза. Щоб реалізувати ці інвестиції, необхідні були ливарне устаткування, верстати та інші види обладнання. Незважаючи на те, що країна мала дуже потужний комплекс верстатобудування, забезпечити настільки значне зростання виробництва не вдалося. У результаті капітальні вкладення не були “освоєні”, а державна програма підйому машинобудування залишилася нереальною.

Проектування, будівництво, введення та освоєння виробничих потужностей в Україні розтягувалося на десятиріччя. За таких умов процесів втрачали новизну будь-які досягнення НТП, найсучасніші технології та види продукції [4].

Технологічні зміни в Україні за часів адміністративної економіки відбувалися сталими пропорціями, а в останні два десятиріччя, взагалі припинилися. Дослідження кількісного співвідношення видів інновацій у промисловості України за період 1969 – 1988 рр. виявили однаковий тренд усіх типів інновацій – як технологічних процесів, так і продуктів. Зокрема, частка останніх стабільно становила 10%, що

ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

вказує на відставання нашої промисловості від світових тенденцій щодо технологічних змін. Це також є свідченням домінуючої ролі псевдоінновацій у промисловості країни. Однаковий тренд пропорцій типів інноваційних технологій протягом десятиріч вказує на відсутність провадження базових інновацій, які б руйнували всі пропорції встановленого порядку речей, розвитку нової інфраструктури виробництва.

Не краще ситуація розвивалася і в перші роки незалежності. Національну економіку було відкинуто назад на багато років. Неухильно знижувався вироблений національний дохід. Зниження обсягів ВВП і промислового виробництва, зростання цін і девальвація гривні призвели до ще більш різкого падіння рівня життя населення. Зменшилися надходження до дохідної частини державного бюджету, збільшився його дефіцит.

Спадщина адміністративної системи – нестача коштів на інвестування науки – живе в сучасній економіці України.

Перед економічним спадом, що прогресує, відбувалося старіння основних виробничих фондів, різке зниження освоєння виробництва нових видів продукції та падіння їхніх якісних параметрів, відбувалося зниження інвестиційної активності, що знову ж таки відобразилося на оновленні основного капіталу підприємств.

Тенденція росту частки вкладень у невиробничу сферу за зовнішніми ознаками збігається з однією із закономірностей інвестиційного процесу в економічно розвинутих країнах. Однак в українській економіці вона не може розцінюватися як прогресивне явище, оскільки, по-перше, поєднана зі скороченням реальних обсягів інвестування в невиробничу сферу, а, по-друге, викликана не підвищенням ефективності використання виробничих вкладень, а відтоком ресурсів зі сфери виробництва в інші сектори економіки з більш високою нормою прибутковості.

Такі негативні тенденції ведуть до втрати технологічного потенціалу та сприйнятливості до інновацій, що є безперечно неправильним, адже теоретичні дослідження і практичний досвід показують, що вплив науки на суспільний розвиток корелює з обсягами її фінансового забезпечення. Тобто, одним з основних факторів конкурентоспроможності економіки країни в сучасних умовах є її вміння сформувати наукову еліту, здатну продукувати інноваційний продукт. З точки зору забезпечення розвитку інноваційно-інвестиційної системи кадри є, можливо, навіть найвирішальнішою складовою.

Щодо фінансової сторони, то при фінансуванні у межах 0,4% ВВП наукові дослідження мають

для суспільства тільки культурно-освітнє значення; коли держава витрачає на науку до 0,9% ВВП, то можна очікувати й появи нових наукових результатів; і тільки при вищих обсягах фінансування наукові дослідження суттєво впливають на економіку. Зауважимо, що переважна більшість розвинутих країн та країн що розвиваються, при визначенні обсягів фінансування науки забезпечують чи намагаються досягти рівня 3% ВВП.

До переваг промисловості України відносимо:

- значні виробничі потужності – одні з найбільших в Європі, здатні до реалізації сучасних технологій і швидкого нарощування обсягів виробництва, у тому числі в інвестиційноспроможних галузях: машинобудуванні, приладобудуванні, ракетно-космічному комплексі;

- великомасштабна науково-технічна система, яка включає понад 100 академічних організацій, понад 150 вузівських науково-технічних центрів, 300 галузевих науково-дослідних інститутів, конструкторських і технологічних установ з розвинутою інфраструктурою, що спроможна задовольнити потреби інноваційного розвитку промисловості;

- наявність працівників високої кваліфікації, у тому числі понад 67 тис. наукових працівників, та система відтворення кадрів;

- природні ресурси, які дають змогу виробляти конструкційні та функціональні матеріали в обсягах, достатніх для самозабезпечення замкнених технологічних циклів у промисловості [5].

Важливою є наявність основної умови для реалізації цього потенціалу – значний, хоча й ще недостатньо платоспроможний, внутрішній ринок промислової продукції та ринкова інфраструктура, що динамічно розвивається.

Поряд із загальними, притаманними будь-якому ринку закономірностями, ринок науково-технічної продукції та його формування мають особливості, що визначаються якостями такої продукції. Науково-технічна продукція покликана задовольняти суспільні потреби своєю участю у формуванні споживчої вартості нових продуктів виробничого та споживчого призначення, а також виступає засобом поглиблення та розширення об'єкта пізнання, отримання нових знань. Виступаючи товаром, воно переносить свою вартість на товари, що виробляються. До суттєвих особливостей науково-технічної продукції, що впливають на формування ринкових процесів, можна віднести нестійкість попиту на неї, більш динамічну конкурентоздатність та чутливість до науково-технічного прогресу, специфічне ціноутворення, залежність від інноваційного потенціалу споживача, наявність різних ступенів завершеності. Однією із суттєвих

ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

особливостей науково-технічної продукції є також складність визначення її споживчої вартості. Зрештою остання матеріалізується у підвищенні загального економічного та науково-технічного потенціалу країни.

На наш погляд, основними оціночними характеристиками науково-технічної продукції повинні бути:

- 1) величина вартості одиниці головного (комплексного) технічного параметру виробу;
- 2) питома вага споживчої вартості науково-технічної продукції в створенні кінцевої споживчої вартості;
- 3) внесок у розширення та поглиблення об'єкта пізнання, отримання нових знань.

Характерною особливістю будь-якої науково-технічної продукції є її поетапний розвиток протягом життєвого циклу. В межах кожного етапу відбувається безперервне покращення споживчих якостей науково-технічної продукції завдяки появі нових знань та потреб, а також дії закону вартості, що відображає динаміку суспільно необхідних витрат на виробництво матеріальних благ.

Початок формування ринку науково-технічної продукції пов'язаний з початком процесу перетворення науки в безпосередню виробничу силу. Виходячи з існуючих економічних та соціальних результатів науково-технічного прогресу, під етапом розвитку ринку науково-технічної продукції розуміємо період між двома великими якісними зрушеннями в розвитку науки та техніки, що викликані динамікою розвитку суспільних потреб, розширенням та поглибленням об'єкта пізнання, дією закону вартості.

Для формування ринку науково-технічної продукції необхідні:

- 1) розвиток його інформаційного забезпечення шляхом випуску рекламних бюлетенів та класифікаторів, загальнодержавних та відомчих каталогів і довідників, окремих інформаційних повідомлень, створення мережі банків даних про різні види такої продукції;
- 2) науковий економічний аналіз двох- та багатобічних відносин у мережі "розробник – виробник – споживач нововведень", дослідження умов їх стійкості;
- 3) розробка способів економічного регулювання ринкових відносин зі створення та розповсюдження науково-технічної продукції на загальнодержавному та відомчому рівнях, а також на рівні підприємств і економічних асоціацій.

Розвинутий товарний ринок стимулює науково-технічний розвиток, створюючи умови для витіснення, оновлення морально застарілої продукції та визначаючи таким чином економічно доцільний економічний цикл. Швидкість

розповсюдження нововведень та темпи їх заміщення новими, більш прогресивними, визначають темпи науково-технічного розвитку.

Навіть в умовах розвинутого ринку з високою інтенсивністю конкуренції науково-технічний розвиток, що призводить до розповсюдження нововведень та до заміни, що за цим слідує, не виникає автоматично, а лише згідно з потенціалами виробників та споживачів.

Усе ж таки цей процес повинен контролюватися та регулюватися державою. Процеси розповсюдження нововведень та їх заміщення повинні керуватися, виходячи з мети та соціально-економічних інтересів народного господарства, визначатися державною політикою в царині науково-технічного прогресу.

Висновки. Взаємовідносини науки та виробництва не можуть обходитися без державного організаційно-економічного регулювання. Його об'єктами повинні стати, перш за все, галузі та напрямки науково-технічного розвитку, в яких перевага повинна надаватися договірним прямим відносинам на економічній основі між науковими організаціями та підприємствами. Держава повинна надавати підтримку різним організаційно-економічним формам взаємодії науки та виробництва.

Україна має значний науково-технічний потенціал, а отже, всі можливості для розвитку наукомісткої продукції. Основною проблемою у цьому питанні залишається нестача інвестиційних ресурсів у підприємств та у держави в цілому. Саме для цього необхідно розвивати інноваційні утворення у масштабах держави, наприклад, такі, як технопарки, технополіси, венчурні підприємства.

1. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002р.// rada.kiev.ua.

2. Про пріоритетні напрямки інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 16.01.2003р.// rada.kiev.ua.

3. Амоша О. Інноваційний шлях розвитку України: проблеми тарішення// Економіст. – 2005. – №6. – С. 28–25.

4. Дідківська Л.І., Головка Л.С. Державне регулювання економіки: Навч. посіб. – К.: Знання, 2006. – 213 с.

5. Космидайло І.В. Інноваційна спрямованість як засіб економічного росту // актуальні проблеми економіки. – 2006. – №6. – С. 112 – 118.

6. Покропивний С.Ф. Інноваційний менеджмент у ринковій системі господарювання // Економіка України. – 1995. – №2. – С. 24 – 29.

7. Федулов Л., Пашута Н. Развитие национальной инновационной системы Украины // Экономика Украины. – 2005. – №3 – С. 35 – 47.

8. Черваньов Д.М., Нейкова Л.І. Менеджмент інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств України. – К.: Знання, 1999.